

gælder det om, at dette Grundlag er godt og brugbart til at bygge videre paa. I 1861 forelagde daværende Minister *Monrad* et Forslag, der ogsaa vilde indføre Menighedsraadet som Grundlag for en fremtidig Kirkerepresentation og tillige gav Menighedsraadet Indflydelse paa Valget af Præster. Dette Forslag blev imidlertid, efter at det var vedtaget med een Stemmes Flertal i Landstinget, her i Tinget henvist til et Udvalg, hvis langt overvejende Flertal, for hvilket jeg havde den Ære at være Ordfører, tilraadede at forkaste det. Det blev derefter henlagt og er ikke senere kommet frem. Det, der den Gang bragte os til at forkaste et saadant Forslag, var dels Menighedsraadets Sammensætning, idet det skulde vælges ved almindeligt Valg af Menighedens Medlemmer i Sognet, og dels dets Flertals Indflydelse paa Præstevalget. Vi gik ud fra, at det gik ikke an at sammenblende Sogn og Menighed, lige saa lidt som Stat og Kirke. Vi ønskede at faa en fri Folkekirke og ikke en Statskirke med al den Tvang, dertil hører. Det maa erindres, at den Gang havde man ikke en saadan Frihed for Mindretallet i Sognene som nu. Vi havde den Gang vel Loven af 1855 om Sognebaandsløsning og Loven om Fri-tagelse for Tvang ved Daab og Konfirmation, men vi arbejdede forgæves for Til-ladelse til at oprette Frimenigheder med selvvalgte og selvlønnede Præster og ligeledes for en friere Brug af Kirkerne. Det var først efter mange Kampe, at det i 1868 lykkedes os trods en meget lidenskabelig Modstand af samtlige Landets Biskopper med Undtagelse af den 7de, der var Minister, en stor Del af Landets gejstlige og en Mængde Lægfolk, at faa gennemført Valgmenighedsloven, og det skete kun, efter at Biskop Kierkegaard ved den voldsomme Modstand var bragt til at træde tilbage som Minister, og efter at Ministeriet Frijs havde gjort det til et Kabinetsspørgsmaal over for Landstinget. Loven af 1868 var et betydeligt Fremskridt i kirkelig Frihedsretning, og derefter lykkedes det os i 1872 at faa Loven om en friere Brug af Kirkerne, og endelig i 1873 at faa Loven om Valgmenigheder endnu mere udviklet. Men dermed var ogsaa den kirkelige Lovgivning standset i de følgende 30 Aar. Nu gøres der atter et Forsøg paa at skaffe Menighederne en Repræsentation, men det foreliggende Forslag er meget forskelligt fra det tidligere. Det er ikke mere blot Flertallet, der faar Indflydelse, men der vælges ved Forholdstal, hvorved Mindretallet kan faa Sæde i Menighedsraadene og tillige

Indflydelse paa Præstevalget. Der gives desuden Kvinder baade Valgret og Valgbarhed, hvad der sikkert vil øve en meget heldig Indflydelse paa det kirkelige Livs Udvikling. Fremdeles faa Valgmenighederne samtidig Ret til at benytte Sognekirkerne, ligesom Medlemmerne af selve Sognemenigheden ogsaa faa større Frihed i saa Henseende. En Valgmenighed behøver da ikke længere at bygge og vedligeholde en egen Kirke, men har blot at lønne sin egen Præst, hvilket vil være en meget væsentlig Lettelse for dens Dannelselse og i det hele taget meget bidrage til at udvikle det kirkelige Liv blandt Mindretallene her i Landet. Jeg ser ikke rettere, end at naar Mindretallet i et Sogn kan være sikker paa at sidde i Menighedsraadet, vil der kunne aabnes en fredsomlig Forhandling mellem Mindretallet og Flertallet, og Præsten vil som Formand i Menighedsraadet naturligvis indtage en mæglende Stilling for at forebygge en Spaltning af Sognemenigheden. Derved vil Mindretallet ogsaa kunne faa en Indflydelse paa Flertallet, som det nu er afskaaret fra, og der vil da efter min Mening være en Mulighed for, at de Kløfter, som findes, kunne udjævnes. Skulde det ikke lykkes, men Modsætningen være saa stærk, at Mindretallet ikke mener at kunne bøje sig for Flertallets Beslutninger, kan det jo danne en Valgmenighed og lige fuldt benytte Sognets Kirke. Den eneste Byrde, der paalægges dem, er da den, at de skulle lønne deres egen Præst, men naar vi se hen til, hvorledes Valgmenighederne baade have kunnet lønne deres Præster og bygge og vedligeholde deres Kirker, og hvorledes Indremissionen har kunnet bygge Forsamlingshuse rundt omkring i Landet og lønne en Mængde Lægprædikanter, vil man ikke kunne være i Tvivl om, at det, hvor der er en virkelig alvorlig Grund til Skilsmissem, ogsaa let vil lykkes at faa Lønning til en Præst. Jeg kan derfor ikke tro andet, end, at dette Forslag er i høj Grad forskelligt fra det tidligere *Monradske* Forslag, og at det vil blive til Fremme for det kirkelige Liv i det hele. Det vil formindske den Ligegyldighed, der kan være hos mange, fremkalde større Deltagelse for kirkelige Anliggender og hjælpe til at udvikle og støtte det kirkelige Liv hos Mindretallene. For saa vidt Menighedsraadet tillige skal bruges som Grundlag for en kommende Repræsentation af større Kredse af Kirkesamfundet, ser jeg vel de Betænkeligheder, der kan være derved; men jeg haaber, at man ogsaa da vil gaa frem med